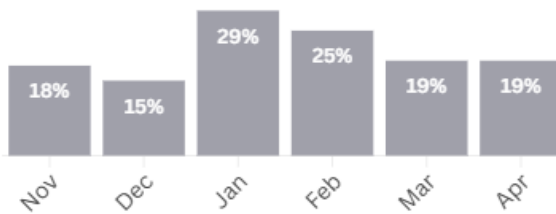

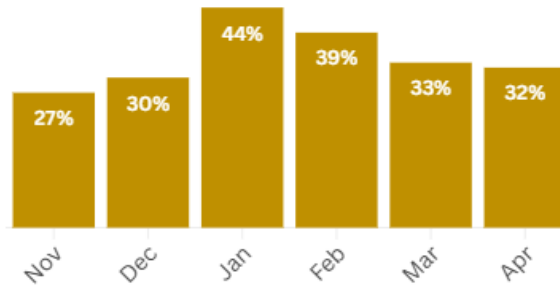
NESTletter o hybridných hrozbách v SR

Prehľad ukazovateľov za obdobie od 27.3. do 8.4.2025

Dezinformačný index*

Polarizačný index*

V tomto vydaní NESTlettera sa dočítate o:

- témach, ktoré za posledné dva týždne polarizovali Slovensko,
- oslavách na Slavíne bez kontextu,
- pokračovaní spochybňovania šírenia slintačky a krívačky

*Definícia dezinformačného indexu: Pomer videní a zdieľaní dezinformačných správ, zavádzajúcich správ a propagandy voči celkovému počtu videní a zdieľaní najšírenejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

*Definícia indexu polarizácie spoločnosti: Pomer videní a zdieľaní príspevkov s potenciálom polarizovať spoločnosť voči celkovému počtu videní a zdieľaní najšírenejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

A. Čo najviac polarizovalo Slovensko

Téma vírusu SLAK sa stala ďalším príkladom, ako rýchlo sa odborná otázka môže zmeniť na polarizujúcu tému. Zatiaľ čo odborníci upozorňujú na potrebu dodržiavať veterinárne opatrenia, niektorí politici a osoby, ktoré v minulosti spochybňovali pandémiu koronavírusu, opäť spochybňujú závažnosť situácie. Objavujú sa tiež výzvy na premorenie, návratu k tradičnému spôsobu liečby SLAK, obavy z klesajúcej potravinovej sebestačnosti.

Tieto témy spoluvytvárajú prostredie nedôvery a napätia, ktoré sa odráža aj v symbolických momentoch, ako bolo nedávne pripomenutie 80. výročia oslobodenia Bratislavy, na ktorom sa zúčastnilo pro-ruské združenie Brat za brata a obvinený extrémista Bombic, ktorý je známy podporou neonacistických myšlienok.

Snahy o obmedzenie občianskej spoločnosti pod zámenkou transparentnosti a jej stigmatizáciu zvyšujú polarizáciu a môže podporiť hybridné pôsobenie zamerané na destabilizáciu Slovenska. Oslabením občianskej spoločnosti sa vytvára priestor pre zníženie kontroly vlády, potlačenie demokratických princípov, politickú manipuláciu a koncentráciu moci, čo môže prispieť k posunu smerom k autoritárskemu režimu.

Znižovanie dôveryhodnosti partnerov v EU a NATO

Zaznieva kritika EÚ za podporu Ukrajiny, zbrojenie a "progresívne" politiky, vrátane podpory Rómov a médií. Zaznievajú útoky na europoslancov aj za kritiku Maďarska. Objavuje sa zosmiešňovanie európskych neúspechov (ako napr. pád rakety). S témou NATO súvisí aj kritika slovenskej vlády za súhlas s vyslaním vojakov na Pobaltie. Takéto naratívy získali viac ako 45 tisíc zdieľaní a viac ako 230 tisíc videní.

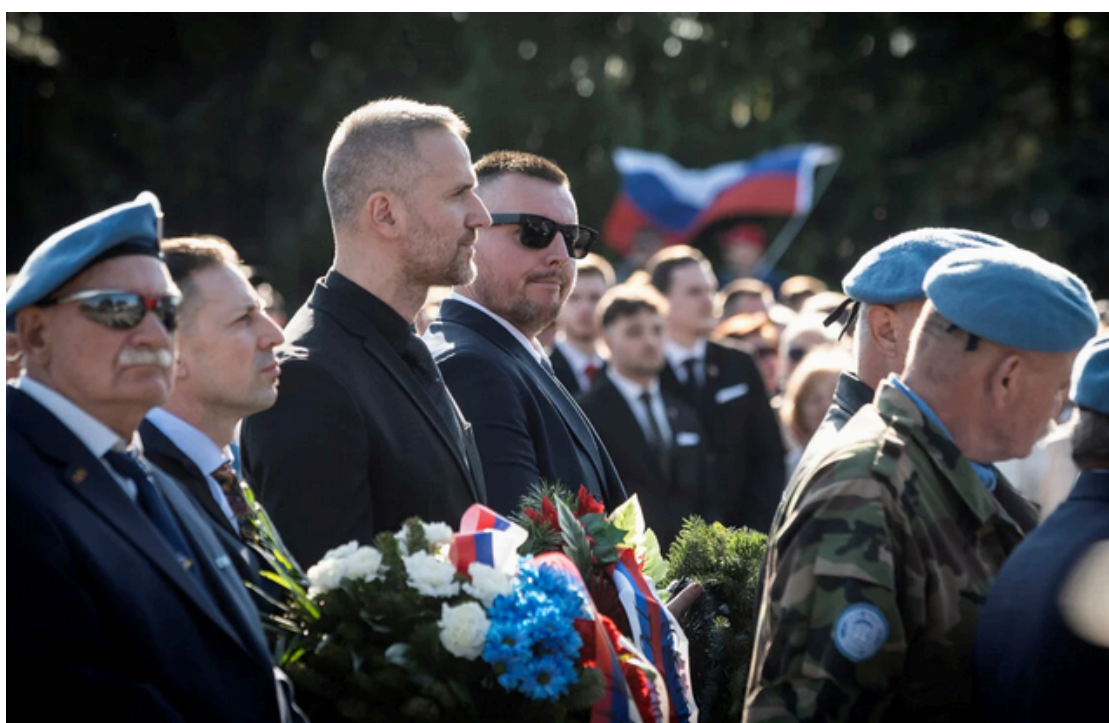
Spochybňovanie pomoci a podpory Ukrajine

Šíril sa odpor voči ďalšej podpore Ukrajiny – odmieta sa vysielanie vojakov EÚ aj SR v rámci mierových síl na Ukrajinu. Zároveň sa ozývajú hlasy, ktoré kritizujú Ukrajinu za to, že neopláca poskytnutú podporu, a pokračujú výzvy na ukončenie dodávok zbraní. Objavujú sa tvrdenia, že Ukrajina ide údajne budovať luxusný rezort uprostred vojny. Naratívy získali viac ako 23 tisíc zdieľaní a viac ako 220 tisíc videní.

B. Oslavy oslobodenia Bratislavy bez reflexie ruskej agresie

Naratívy, ktoré [odzneli](#) na oslave oslobodenia Bratislavy 4.apríla na Slavíne môžu podporiť šírenie jednostranného alebo manipulatívneho výkladu histórie, ktorý vyzdvihuje Sovietsky zväz ako osloboditeľa, avšak bez kontextu úplnej povojnovej podriadenosti vtedajšieho Československa, okupácie v roku 1968 a najmä bez reflektovania súčasnej ruskej agresie voči Ukrajine. Tým dochádza k deformácii historického povedomia a k relativizácii hodnôt, ktoré by si Slovenská republika ako demokratický štát mala chrániť.

Tiež skutočnosť, že sa žiadny zo súčasných predstaviteľov vlády nedištancoval od prítomnosti Daniela Bombica na podujatí spájanom s bojom proti fašizmu, ukazuje, kam sa Slovensko za posledné roky posunulo. A nejasné [vyjadrenie](#) jedného ministra nestačí.

Bombic na Slavíne, zdroj: denník SME

Účasť Bombica, ktorý [čelí](#) ôsmim trestným stíháním, predstavuje z pohľadu hybridných hrozieb viacero rizík. V prvom rade môže byť Bombicova prítomnosť vnímaná ako štátom legitimizovanie osoby, ktorá dlhodobo [šíri](#) obsah s prvkami rasizmu, neonacizmu, homofóbie a nenávistných prejavov. Takýto postoj výrazne znižuje dôveryhodnosť vlády SR. Zároveň tento prístup súčasnej vlády môže byť v budúcnosti využitý ruskou propagandou proti Slovenskej republike ako krajine, ktorá bude obviňovaná z podpory neonacizmu.

Účasť takejto kontroverznej osoby bude vyvolávať konflikty v spoločenskej diskusii a odvádzať pozornosť od skutočného významu podujatia – dôstojnej spomienky na obeť fašizmu.

C. Konšpiračné teórie o slintačke a krívačke

Teórie spochybňujúce existenciu a závažnosť slintačky a krívačky (SLAK) sa začali šíriť súbežne s príchodom nákazy z Maďarska na Slovensko koncom marca. Na sociálnych sieťach zaznamenali takéto naratívy výrazný dosah. Medzi najrozšírenejšie tvrdenia patrili špekulácie, že vírus SLAK unikol z laboratória, že bol zámerne rozšírený z amerických biolaboratórií na Ukrajinu, alebo že ide o „trest“ za postoj Slovenska a Maďarska voči Rusku, ktoré sa odkláňajú od línie Európskej únie.

Tvrdenia o biolaboratóriách na Ukrajine sú pritom dlhodobým naratívom ruskej propagandy. Tento naratív bol už viackrát [vyvrátený](#) (napr. OSN aj ruskými biológmi), no v slovenskom informačnom priestore sa stále teší popularite.

Medzi hlavnými šíriteľmi týchto naratívov boli aktéri, ktorí šíрили rôzne konšpiračné teórie a dezinformácie počas pandémie COVID-19, vrátane teraz už predstaviteľov vládnej moci. Jedná sa napríklad o podpredsedu strany SMER Ľuboša Blahu, ktorý dlhodobo propaguje proruské a konšpiračné naratívy.

Zapojenie niektorých vládnych politikov do šírenia dezinformácií poukazuje na rozporuplný prístup vlády ku komunikácii, resp. na neexistujúcu strategickú komunikáciu. Na jednej strane vláda apeluje na dodržiavanie veterinárnych opatrení a výzvy odborníkov, no na druhej strane sa viditeľne usiluje osloviť aj publikum dezinformačnej scény – to isté, ktoré pomohlo súčasným vládnym stranám k volebnému úspechu.

E. Ako dosiahnuť pozitívnu zmenu

- Občianska spoločnosť dnes predstavuje jednu z kľúčových línií obrany demokracie. Keďže čelí čoraz častejším útokom, je nevyhnutné aby sa obyvatelia Slovenska občiansky angažovali a tým prispeli k jej ochrane.
- V rámci strategickej komunikácie by ministerstvá obrany, vnútra a kultúry mali nielen prezentovať jasný a jednotný postoj k výročiu oslobodenia a jeho historickému významu, ale aj vopred zdôrazniť, že podujatie je súčasťou národnej pamäte a nesmie slúžiť ako platforma pre šírenie nepriateľskej propagandy či prekrúcanie dejín.
- Ak sa na oficiálnom podujatí objavia osoby s toxickým alebo propagandistickým vplyvom, je nevyhnutné, aby sa štátne inštitúcie jasne a verejne dištancovali – napríklad formou tlačovej správy alebo vyjadrením relevantného predstaviteľa vlády SR.
- Zároveň by mali byť občianska spoločnosť a médiá pripravené aktívne upozorniť na pokusy zneužiť historické výročie na šírenie manipulatívnych naratívov, či už v online priestore alebo priamo na mieste konania.